

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ

Кафедра конституційного права та теоретико-правових дисциплін

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни
«ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ЮРИСТА»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право

Біла Церква
2020

УДК 340.12

Затверджено
Науково-методичною комісією Білоцерківського НАУ

Протокол № 2 від «23» вересня 2020 р.

Укладач: Макарчук В.В., к. ю. н., асистент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Юридична деонтологія та професійна етика юриста - навчальна дисципліна, що вивчається на етапі підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вона розкриває загальну картину юридичної освіти, науки і практики, а також професійну етику юриста. Публікація містить рекомендації до вивчення навчальної дисципліни, зміст та структуру навчальної дисципліни, а також критерії оцінювання результатів навчання, визначених освітньою програмою та стандартом вищої освіти.

Макарчук В.В. Методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право». / В.В. Макарчук. - Біла Церква, 2020. – 33 с.

Рецензент: Ковальчук І.В., к. ю. н., доцент

Методичні вказівки розглянуто на засіданні кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін, протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Схвалено методичною радою факультету права та лінгвістики, протокол № 1 від «27» серпня 2020 р.

© В.В. Макарчук
БНАУ, 2020 р.

ЗМІСТ

№ п/п	Назва	Стор.
1	Пояснювальна записка	4
2	Компетентності і результати навчання з дисципліни	4
3	Контент змістовних модулів	6
4	Аудиторна робота	7
5	Самостійна робота	9
6	Індивідуальна робота	15
7	Критерії оцінювання результатів навчання	17
8	Термінологічний словник	18
9	Рекомендована література	31

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Юридична деонтологія та професійна етика юриста розкриває загальну «картину» юридичної діяльності (практичної, наукової та навчальної) а також завдання та функції правознавства, роль юридичних знань у вирішенні питань суспільного буття, систему юридичної освіти, визначає вимоги до особистісних і професійних якостей юриста, систему формування цих якостей, мистецтво спілкування й мудрість прийняття правильного рішення в юридичній практиці. Також вона має на меті розкрити сутність прав та обов'язків юриста. Власне, на усвідомлення службового обов'язку, його внутрішнього імперативу, необхідно націлювати майбутніх правників уже з перших днів навчання, щоб саме під таким кутом зору вони сприймали й інші юридичні навчальні дисципліни, передусім галузі права.

Самостійна робота здобувача є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи здобувача з дисципліни визначається робочою програмою навчальної дисципліни, даними методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача. Самостійну роботу здобувача забезпечує система навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій викладача, практикум, навчально-методичний комплекс дисципліни тощо. Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни здобувачі можуть виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах. Самостійну роботу здобувачів організовує викладач через систему домашніх завдань, виконання яких має оцінювати викладач.

Методичні вказівки передбачають можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Навчальний матеріал засвоєний здобувачем вищої освіти в процесі аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи виносить на підсумковий контроль.

Методичні вказівки складаються зі вступу, де здобувачі ознайомлюються з основними відомостями про навчальну дисципліну, тем есе, тем для презентацій, письмових завдань, вирішення яких має на меті формування компетентностей майбутніх правників.

КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» знаходиться у контексті оволодіння наступними *компетентностями* відповідно освітньої програми за спеціальністю 081 – Право:

Загальні компетентності	ЗК 1 Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
	ЗК 7 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК 9 Здатність працювати в команді.
	ЗК 10 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК 12 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
	ЗК 13 Зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій.
	ЗК 14 Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
Фахові компетентності	СК 1 Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
	СК 2 Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
	СК 3 Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

<i>Очікувані результати навчання</i>	
РН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
РН 3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
РН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
РН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

PH 9	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
PH 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло
PH 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.
PH 17	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
PH 18	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
PH 19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
PH 20	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

КОНТЕНТ ЗМІСТОВНИХ МОДУЛІВ

<i>Модуль I</i>
<i>Загальні положення юридичної деонтології. Юридична діяльність</i>
<i>Змістовий модуль 1.</i>
<i>Загальні положення юридичної деонтології</i>
Тема 1. Поняття юридичної деонтології. Юридична деонтологія як наука та навчальна дисципліна
Тема 2. Загальна характеристика юридичної діяльності
Тема 3. Професія «юрист», основні види професії юриста
Тема 4. Професійна культура юриста
<i>Модуль II</i>
<i>Професійна культура юриста</i>
<i>Змістовний модуль 2.</i>
<i>Професійна культура юриста-правника. Професіограми юридичних професій</i>
Тема 5. Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності
Тема 6. Професіограми юридичних професій
Тема 7. Дисциплінарна відповідальність юриста

АУДИТОРНА РОБОТА

Змістовий модуль I.

Загальні положення юридичної деонтології

Тема 1

Поняття юридичної деонтології. Юридична деонтологія як наука та навчальна дисципліна

Семінарське заняття

1. Поняття та загальна характеристика науки «юридична деонтологія».
2. Предмет наукового дослідження.
3. Завдання науки «юридична деонтологія».
4. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна.
5. Предмет та структура курсу.
6. Завдання, що вирішуються навчальною дисципліною.
7. Сучасні підходи до викладання курсу.

Ключові слова: юридична деонтологія, предмет юридичної деонтології, загальні методи юридичної деонтології, принципи юридичної деонтології, функції юридичної деонтології.

Тема 2

Загальна характеристика юридичної діяльності

Семінарське заняття

1. Методологічні підходи до розуміння (вивчення) юридичної діяльності.
2. Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності.
3. Основні риси, що характеризують юридичну діяльність.
4. Зміст юридичної діяльності.
5. Види юридичної діяльності.

Ключові слова: юридична діяльність, соціальна діяльність, освітня діяльність, педагогічна діяльність, освітня діяльність, науково-організаційна діяльність, науково-педагогічна діяльність, науково-технічна діяльність, юридична практика, функції юридичної діяльності.

Тема 3

Професія «юрист», основні види професії юриста

Семінарське заняття

1. Юридична діяльність та професійна діяльність юристів.
2. Ознаки професії юриста.
3. Основні вимоги до професії юриста.
4. Права та обов'язки юристів.

Ключові слова: юридична практика, юридичний фах, юриспруденція, юрист, процесуальна форма, юридичний процес.

Змістовий модуль 2

Професійна культура юриста-правника. Професіограми юридичних професій

Тема 4

Професійна культура юриста

Семінарське заняття

1. Види професійної культури юриста.
2. Правова культура юриста.
3. Принципи формування професійної культури юристів.

Ключові слова: правова культура юриста, політична культура юриста, психологічна культура юриста, етична культура юриста, професійна етика юриста, естетична культура юриста, економічна культура юриста, екологічна культура юриста.

Тема 5

Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності

Семінарське заняття

1. Суддівська діяльність.
2. Прокурорська діяльність.
3. Слідча діяльність.
4. Адвокатська діяльність.
5. Нотаріальна діяльність.
6. Юридична виконавча діяльність.
7. Юридична консультативна діяльність.

Ключові слова: суддя, судова система України, органи прокуратури України, Національна поліція, Державна виконавча служба, адвокат, адвокатська діяльність, слідчий, нотаріат, нотаріус.

Тема 6

Професіограми юридичних професій

Семінарське заняття

1. Поняття професіограми.
2. Рівні діяльності юриста.
3. Фактори професійної придатності.
4. Особисті якості юриста.
5. Деонтологічна характеристика окремих видів юридичної діяльності.

Ключові слова: професія, професіограма, типи професій, кваліфікація, компетентність.

Тема 7

Дисциплінарна відповідальність юриста

Семінарське заняття

1. Загальні правила дисциплінарної відповідальності.
2. Притягнення до дисциплінарної відповідальності юристів.
3. Дисциплінарна відповідальність в органах внутрішніх справ.
4. Дисциплінарні проступки.
5. Зміцнення дисципліни в органах внутрішніх справ.
6. Методи контролю службової дисципліни.
7. Аналіз стану службової дисципліни.

Ключові слова: юридична відповідальність, дисциплінарна відповідальність, правопорушення, злочин, проступок.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Змістовий модуль І.

Загальні положення юридичної деонтології

Тема 1

Поняття юридичної деонтології. Юридична деонтологія як наука та навчальна дисципліна

Самостійна робота

1. Виникнення деонтології як науки.
2. Передумови виникнення юридичної деонтології.
3. Етапи розвитку юридичної деонтології.
4. Метод юридичної деонтології.
5. Функції та принципи юридичної деонтології.
6. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
7. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
8. Розробити структурно-логічну схему «Джерела юридичної деонтології».

Ситуаційне завдання

У Київському національному університеті ім. Т. Шевченка проходила міжнародна науково–практична конференція. У ході її роботи розпочалася дискусія. Професор С. проголосив, що юридична деонтологія є самостійною галуззю права, яка не має нічого спільного з іншими галузями. Професор М. це категорично заперечував.

Думку якого з вчених Ви підтримуєте ? Аргументуйте свій вибір.

Тема 2

Загальна характеристика юридичної діяльності

Самостійна робота

1. Освітня, наукова та практична юридична діяльність.
2. Методи здійснення юридичної діяльності.
3. Функції юридичної діяльності.
4. Кадрова політика держави щодо професійної діяльності юриста.
5. Стандарти освітньої діяльності та вищої освіти.
6. Галузевий державний стандарт вищої юридичної освіти.
7. Теоретичні та історичні юридичні науки.
8. Галузеві юридичні науки. Спеціальні юридичні науки.
9. Наукові юридичні спеціальності.
10. Магістратура.
11. Аспірантура.
12. Докторантура.

13. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою та підготувати опорний конспект питань теми.

14. Скласти термінологічний словник до теми.

15. Розробити структурно–логічну схему «Юридична діяльність як різновид соціальної діяльності».

Ситуаційне завдання № 1

Приватне підприємство і 3 громадянина прийняли рішення про створення приватного університету і звернулися до Вас, як до юрисконсульта.

Які поради Ви можете надати?

Ситуаційне завдання № 2

Працівник Національної поліції Іваненко захотів стати кандидатом юридичних наук і звернувся до Вас, як до фахівця.

Які поради Іваненку Ви можете надати?

Тема 3

Професія «юрист», основні види професії юриста

Самостійна робота

1. Ознаки практичної юридичної діяльності.

2. Професіоналізм, незалежність, компетентність практичної юридичної діяльності. Повага та не порушення прав, свобод і законних інтересів суб'єктів суспільних відносин.

3. Конфліктність, інформативність, гласність і конфіденційність практичної юридичної діяльності.

4. Юридична справа та її вирішення. Види процесуальних актів.

5. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.

6. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.

7. Розробити структурно–логічну схему «Права та обов'язки юристів».

Ситуаційне завдання № 1

Під час розгляду у відкритому судовому засіданні цивільної справи суддя зробив зауваження присутньому в залі журналісту з приводу того, що той веде диктофонний запис, а це не передбачено правилами судочинства. Після повторної заборони запису, за розпорядженням судді, журналіста було видалено із залу судового засідання й оштрафовано.

Проаналізуйте дану ситуацію, посилаючись на чинне законодавство України.

Ситуаційне завдання № 2

Яких обов'язків дотримуються (не дотримуються) особи у зазначених ситуаціях? Посилайтеся на Конституцію України:

а) на приватному підприємстві заробітна плата виплачується робітникам частково за відомостями, а частково – у конвертах індивідуально кожному, без оформлення належних бухгалтерських документів;

б) громадянин Ж. на другий день після закриття сезону полювання вбив із мисливської рушниць дику козу;

в) клас учнів, перебуваючи у лісі, розпалив багаття із назбираних сухих гілок. Коли настав час йти додому, діти зібрали сміття, спалили його, а потім ретельно присипали землею;

г) кандидат у народні депутати подав у виборчу комісію копію декларації про свої доходи, оригінал якої півроку тому подавав до податкової інспекції;

д) на початку святкової педагогічної ради з вручення атестатів про отримання повної загальної середньої освіти під час звучання перших нот Державного гімну України всі присутні у залі встали і припинили розмови;

е) на знак протесту проти дій уряду України прихильники приєднання Криму до Росії у центрі Севастополя спалили Державний прапор України;

є) громадянина С. (19 років) було виявлено працівниками міліції в селі за 90 км від місця проживання, переховуючись від призову до Збройних сил України;

ж) юнаки, яким виповнилося 16 років, проходять приписку до призовної дільниці у військкоматі;

з) троє підлітків побили перехожого, якого із чисельними синяками та двома зламаними ребрами було доставлено у лікарню.

Змістовий модуль 2

Професійна культура юриста-правника. Професіограми юридичних професій

Тема 4

Професійна культура юриста

Самостійна робота

1. Деформації правової культури юриста та шляхи їх подолання.
2. Структура та функції політичної культури юриста.
3. Рівні політичної культури юриста.

4. Принцип політичного нейтралітету як складова політичної культури юриста.
5. Рівні психологічної культури юриста. Психічний склад особи юриста. Система психічних властивостей особи юриста.
6. Психологія ділового спілкування юриста. Види конфлікту. Стилі вирішення конфлікту.
7. Економічні права у суспільстві. Економічні знання юриста.
8. Участь юриста у здійсненні економічної політики держави.
9. Екологічна безпека у суспільстві.
10. Структура етичної культури юриста. Рівні етичної культури юриста.
11. Професійна етика юриста. Професійний обов'язок юриста. Присяга у сфері юридичної діяльності. Деформації етичної культури юриста та шляхи їх подолання.
12. Структура естетичної культури юриста. Рівні естетичної культури юриста.
13. Службовий етикет юриста. Традиції і ритуали у сфері юридичної діяльності.
14. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
15. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
16. Розробити структурно-логічну схему «Структура професійної культури юриста».

Ситуаційне завдання № 1

Працівник прокуратури Петренко стверджує, що ніякі етичні норми щодо юридичних професій законодавством не встановлено.

Дайте правову оцінку висловлюванню Петренка.

Тема 5

Характеристика окремих видів юридичної практичної діяльності

Самостійна робота

1. Вимоги на посаду судді.
2. Вимоги на посаду прокурора.
3. Вимоги на посаду слідчого.
4. Вимоги до адвоката.
5. Вимоги на нотаріуса.
6. Вимоги на посаду державного виконавця.

7. Вимоги на посаду юрисконсульта.
8. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
9. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
10. Розробити структурно-логічну схему «Вимоги до окремих юридичних професій».

Ситуаційне завдання № 1

Громадянин Сидоренко, пропрацювавши юрисконсультом 1 рік вирішив пройти конкурс на посаду прокурора місцевої прокуратури.

Чи відповідає він вимогам професій прокурора місцевої прокуратури та ЗУ «Про прокуратуру»?

Тема 6

Професіограми юридичних професій

Самостійна робота

1. Аспекти (сторони) професійної діяльності юриста.
2. Психологія юридичної діяльності юриста.
3. Пошуковий аспект діяльності юриста.
4. Організаційний аспект діяльності юриста.
5. Комунікативний аспект діяльності юриста.
6. Соціальний аспект діяльності юриста.
7. Реконструктивний аспект діяльності юриста.
8. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
9. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
10. Розробити професіограму юридичної професії (судді, адвоката, нотаріуса, юрисконсульта, працівника прокуратури).

Тема 7

Дисциплінарна відповідальність юриста

Самостійна робота

1. Присяга юриста.
2. Статути об'єднань юристів.

3. Дисциплінарне провадження.
4. Дисциплінарна комісія.
5. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів.
6. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури.
7. Вища кваліфікаційна комісія суддів України.
8. Вища рада правосуддя.
9. Ознайомитися з рекомендованими джерелами і літературою до теми та підготувати опорний конспект питань для обговорення на семінарському занятті.
10. Скласти термінологічний словник до теми і підготуватися до понятійного диктанту.
11. Розробіть схему дисциплінарного провадження.

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Орієнтовні теми есе

1. Основні етапи становлення і розвитку юридичної деонтології як складової частини юридичної науки.
2. Провідні сучасні українські дослідники юридичної деонтології.
3. Місце і соціальне призначення юридичної професії у суспільстві та державі: проблеми та перспективи.
4. Державна політика у сфері правової освіти: сучасні тенденції.
5. Проблеми та перспективи розвитку юридичної освіти.
6. Учасники навчально-виховного процесу вищих навчальних закладів юридичної освіти.
7. Конкретно-наукові та спеціально-наукові методи юридичної науки.
8. Проблеми та перспективи розвитку юридичної освіти.
9. Наукові юридичні установи в Україні.
10. Професіоналізм, незалежність, компетентність практичної юридичної діяльності.
11. Повага та не порушення прав, свобод і законних інтересів суб'єктів суспільних відносин у практичній юридичній діяльності.
12. Конфліктність, інформативність, гласність і конфіденційність практичної юридичної діяльності.
13. Вища рада правосуддя як контрольно-наглядовий орган у сфері дисциплінарної відповідальності суб'єктів практичної юридичної діяльності.
14. Гарантії забезпечення статусу суб'єктів практичної юридичної діяльності.
15. Підготувати професіограму:
 - а) Судді суду загальної юрисдикції.

- б) Судді господарського суду.
- в) Працівника прокуратури.
- г) Адвоката.
- д) Нотаріуса.
- е) Юрисконсульта.
- ж) Державного виконавця.
- з) Слідчого.

16. Співвідношення правової культури юриста та правової культури суспільства.

17. Принцип політичного нейтралітету як складова політичної культури юриста.

18. Система психічних властивостей особи юриста.

19. Деформації етичної культури юриста та шляхи їх подолання.

20. Деформації естетичної культури юриста та шляхи їх подолання.

21. Проблеми формування економічної культури юриста.

22. Проблеми формування екологічної культури юриста.

Метою виконання практичних, самостійних робіт та індивідуальних завдань є формування компетентностей відповідно до зазначених в освітній програмі за спеціальністю 081 – «Право».

Зміст самостійної роботи здобувачів над темами в межах дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, тематикою для написання індивідуально-дослідницьких завдань. Забезпечується самостійна робота списком визначеної літератури для обов'язкового та додаткового опрацювання, системою навчально-методичних засобів. Методичні матеріали передбачають можливість самоконтролю з боку здобувача вищої освіти.

Засвоєння під час здійснення самостійної роботи важливих і складних питань зі змісту навчальної дисципліни перевіряється у формі загальної дискусії та обговорень в аудиторії, зокрема під час проведення семінарських занять.

У процесі самостійної роботи здобувачі повторюють й закріплюють матеріал аудиторних занять.

Практична робота з підготовки до семінарських занять здійснюється за відповідним планом для кожної теми, що містить перелік програмних питань, які виносяться на обговорення на семінарське заняття.

З навчальної дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» здобувачі виконують такі види самостійної роботи:

1. Ознайомлення з рекомендованими джерелами і літературою до теми з підготовкою опорного конспекту питань для обговорення на семінарському

занятті (здобувачі мають ґрунтовно опрацювати всі рекомендовані джерела і літературу до теми, письмово скласти опорний конспект питань згідно методичних вказівок для обговорення на семінарському занятті).

2. Складання термінологічного словника до теми і підготовка до понятійного диктанту (термінологічний словник оформлюється рукописно чи у друкованому вигляді за термінами, що зазначені до кожної теми у методичних вказівках).

3. Розроблення структурно-логічних схем за темами (структурно-логічні схеми за темами згідно методичних вказівок оформлюються рукописно чи у друкованому вигляді).

4. Виконання тестових завдань.

5. Вирішення ситуаційних завдань (відповіді на питання ситуаційного завдання оформлюються рукописно чи у друкованому вигляді з посиланням на відповідні нормативно-правові акти).

6. Написання есе (твору невеликого обсягу та вільної композиції, який виражає індивідуальні враження та міркування з конкретного питання, не претендує на визначальне чи вичерпне трактування предмета. Як правило, есе пропонує новий, суб'єктивний погляд на проблему, може мати філософський, науково-популярний характер. Здобувачу також надається можливість виконати презентацію відповідної теми).

6. Ознайомлення з рекомендованими джерелами і літературою до теми з підготовкою опорного конспекту питань, що передбачені для самостійного опрацювання за темою (здобувачі мають ґрунтовно опрацювати всі рекомендовані джерела і літературу до теми, письмово скласти опорний конспект питань згідно методичних вказівок, що передбачені для самостійного опрацювання за темою).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧА

Поточний контроль знань здобувача є невід'ємною частиною всього освітнього процесу і засобом виявлення ступеня засвоєння здобувачем програмного матеріалу. Поточний контроль роботи здобувача протягом семестру повинен:

- 1) допомагати здобувачеві в організації його роботи;
- 2) підготувати його до сприйняття вивчених тем з програми дисципліни;
- 3) виявити ступінь відповідальності здобувача та його ставлення до роботи, причини, що перешкоджають виконувати навчальну програму;
- 4) стимулювати активність та інтерес здобувача у вивченні дисципліни;
- 5) виявити обсяг, рівень і якість сприйняття здобувачем матеріалу, який вивчається;
- 6) визначити недоліки й прогалини у знаннях та шляхи їх усунення;

7) виявити рівень опанування навичками самостійної роботи.

Оцінювання поточної роботи здобувача протягом семестру проводиться за такими критеріями:

- 1) систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- 2) виконання завдань для самостійного опрацювання;
- 3) виконання модульних завдань.

Оцінювання поточної роботи здобувача здійснюється в межах 100 балів.

Результати оцінювання поточної роботи здобувача в семестрі є підставою для допуску його до складання заліку.

Для здобувачів заочної форми навчання об'єктом поточного контролю є виконання модульних завдань.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

Адвокат – фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та в порядку, що передбачені законом.

Адвокатська діяльність – незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту.

Адвокатське самоврядування – гарантоване державою право адвокатів самостійно вирішувати питання організації та діяльності адвокатури в порядку, встановленому законом.

Акредитація напрямів (спеціальностей) навчальних закладів – це підтвердження здатності вищих навчальних закладів (ВНЗ) здійснювати підготовку фахівців на рівні державних вимог з певного напрямку (спеціальності).

Академія, інститут – галузевий (профільний, технологічний, технічний, педагогічний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на першому і другому рівнях за однією чи кількома галузями знань, може здійснювати підготовку на третьому і вищому науковому рівнях вищої освіти за певними спеціальностями, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність.

Акредитаційна комісія України – це постійно діючий орган, який забезпечує додержання вимог до ліцензування, атестації та акредитації вищих, професійно-технічних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти, підприємств, установ та організацій за напрямками (спеціальностями) та

професіями підготовки і перепідготовки фахівців післядипломної освіти.

Акредитація – процедура надання вищому навчальному закладу певного типу права провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також до державних вимог щодо кадрового, науково–методичного та матеріально–технічного забезпечення.

Акредитована спеціальність – спеціальність відповідного освітньо–кваліфікаційного рівня, за якою вищий навчальний заклад певного типу отримав право провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

Акредитований заклад вищої освіти – вищий навчальний заклад, що визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації, за напрямом і спеціальностями відповідних освітньо–кваліфікаційних рівнів, не менше двох третин з яких є акредитованими.

Акредитований напрям – напрям, за яким вищий навчальний заклад певного типу отримав право провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

Актівий запис цивільного стану – це документ органу державної реєстрації актів цивільного стану, який містить персональні відомості про особу та підтверджує факт проведення державної реєстрації актів цивільного стану.

Аспірант – особа, зарахована до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії.

Атестація педагогічних працівників – це система заходів, спрямована на всебічне комплексне оцінювання їх педагогічної діяльності, за якою визначаються відповідність педагогічного працівника займаній посаді, рівень його кваліфікації, присвоюється кваліфікаційна категорія, педагогічне звання..

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти..

Болонський процес – процес структурного реформування національних систем вищої освіти країн Європи, зміни освітніх програм і потрібних інституційних перетворень у вищих навчальних закладах Європи.

Бюджетні установи – орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади, органами влади Автономної

Республіки Крим чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок відповідно державного бюджету чи місцевих бюджетів. Бюджетні установи є неприбутковими.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Вища рада правосуддя – колегіальний, незалежний конституційний орган державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів.

Вищий навчальний заклад державної форми власності – вищий навчальний заклад, заснований державою, що фінансується з державного бюджету і підпорядковується відповідному центральному органу виконавчої влади.

Вищий навчальний заклад комунальної форми власності – вищий навчальний заклад, заснований місцевими органами влади, що фінансується з місцевого бюджету і підпорядкований місцевим органам влади.

Вищий навчальний заклад приватної форми власності – вищий навчальний заклад, заснований на приватній власності і підпорядкований власнику (власникам).

Вищий навчальний заклад – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.

Внутрішній трудовий розпорядок – це локальний нормативний документ підприємства, який регламентує чітку організацію праці, зокрема, встановлює режим робочого дня та відпочинку, а також визначає взаємні обов'язки роботодавців і працівників.

Вчений – фізична особа, яка проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково-технічні (прикладні) результати.

Деонтологія – вчення про проблеми моралі і моральності, розділ етики.

Державна атестація осіб, які закінчують вищі навчальні заклади – установа рівня якості отриманої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти після закінчення навчання за напрямом, спеціальністю.

Державна політика у галузі освіти – це діяльність держави щодо забезпечення функціонування та розвитку системи освіти. Визначається Верховною Радою України відповідно до Конституції України і здійснюється органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Державний реєстр актів цивільного стану громадян – це державна електронна інформаційна система, яка містить відомості про акти цивільного стану, зміни, що вносяться до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання та відомості про видачу свідоцтва про державну реєстрацію актів цивільного стану і про видачу витягів з нього.

Дистанційне навчання – індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Дисципліна праці – сукупність нормативно-правових приписів, які регулюють обов'язки сторін трудових правовідносин, спрямованих на забезпечення належного процесу праці.

Дисциплінарна відповідальність – негативні наслідки правового, організаційного чи матеріального характеру, що покладаються на порушника трудової дисципліни.

Договір про надання правової допомоги – домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору.

Договір – домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків.

Доктор наук – це другий науковий ступінь, що здобувається особою на науковому рівні вищої освіти на основі ступеня доктора філософії і передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані в наукових виданнях.

Докторант – особа, зарахована або прикріплена до закладу вищої освіти

(наукової установи) для здобуття ступеня доктора наук.

Доцент – вчене звання, що присвоюється на основі рішень вчених рад вищих навчальних закладів, наукових установ і організацій у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Загальні методи юридичної деонтології – це методи загальнофілософського світосприйняття, що базуються на цінностях і явищах, які сформовані людством протягом свого розвитку, основу яких становить філософська діалектика. Зміст цих методів опосередковує загальні принципи пізнання (об'єктивність, пізнаваність, динаміка, детермінізм, історизм, єдність теорії і практики, науковість і конкретність істини).

Заробітна плата – винагорода за працю залежно від кваліфікації працівника, складності, кількості, якості та умов виконаної роботи, а також виплати компенсаційного та стимулюючого характеру.

Захист – вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого, підсудного, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішується питання про їх застосування у кримінальному провадженні, особи, стосовно якої розглядається питання про видачу іноземній державі (екстрадицію), а також особи, яка притягається до адміністративної відповідальності під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Заява (клопотання) – звернення громадян із проханням про сприяння реалізації закріплених Конституцією та чинним законодавством їх прав та інтересів або повідомлення про порушення чинного законодавства чи недоліки в діяльності підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, народних депутатів України, депутатів місцевих рад, посадових осіб, а також висловлення думки щодо поліпшення їх діяльності. Клопотання – письмове звернення з проханням про визнання за особою відповідного статусу, прав чи свобод тощо.

Здобувачі освіти – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Зміст договору – умови (пункти), визначені на розсуд сторін і погоджені ними, та умови, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства.

Зміст трудових правовідносин – обсяг взаємних суб'єктивних трудових прав та обов'язків учасників трудових правовідносин.

Інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

Інноваційна освітня діяльність – розробка, розповсюдження та застосування освітніх інновацій.

Інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно–технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери.

Кафедра – базовий структурний підрозділ закладу вищої освіти державної (комунальної) форми власності (його філій, інститутів, факультетів), що провадить освітню, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузєвою групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Коледж – заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти

Контракт – особливий вид трудового договору, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (зокрема матеріальна), умови матеріального забезпечення і організації праці працівника, умови розірвання договору можуть встановлюватися за угодою сторін.

Ліцензійні умови – установлені з урахуванням вимог законів вичерпний перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання при провадженні видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.

Ліцензована спеціальність – спеціальність відповідного освітньо–кваліфікаційного рівня, за якою вищий навчальний заклад певного типу визнаний

спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

Ліцензований напрям – напрям, за яким вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

Ліцензований обсяг – максимальна кількість осіб, яким навчальний заклад спроможний одночасно надавати освітні послуги на наявній матеріально–технічній базі та за умови його кадрового забезпечення відповідно до нормативів.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

Ліцензування навчальних закладів – це система державного визнання спроможності навчального закладу здійснювати освітню діяльність за заявленими обсягами підготовки відповідно до державних вимог щодо кадрового, навчально–методичного та матеріально–технічного забезпечення.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків.

Матеріально–технічна база навчального закладу – включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші матеріальні цінності.

Метод юридичної деонтології – це сукупність логічних прийомів і конкретних способів обґрунтування системи знань про теоретичне осмислення і практичне застосування деонтологічних нормативів (стандартів) культури поведінки юриста.

Методи юридичної деонтології – способи, засоби пошуку, обробки, систематизації і використання юридично–деонтологічної інформації.

Методологія юридичної деонтології – це навчання про принципи, форми і методи наукового пізнання юридично–деонтологічної матерії, теоретичне обґрунтування прийомів і способів дослідження, які використовуються у даній науці.

Міністерство освіти і науки України – є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної

діяльності, інноваційної діяльності в зазначених сферах, трансферу (передачі) технологій, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю закладів освіти, підприємств, установ та організацій, які надають послуги у сфері освіти або провадять іншу діяльність, пов'язану з наданням таких послуг, незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

Модуль – задокументована завершена частина освітньо–професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу.

Молодий вчений – вчений віком до 35 років, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, або вчений віком до 40 років, який має науковий ступінь доктора наук або навчається в докторантурі.

Молодший бакалавр – освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

Навчальний день – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 9 академічних годин.

Навчальний курс – завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул.

Навчальний семестр – складова частина навчального часу студента, що закінчується підсумковим семестровим контролем. Тривалість семестру визначається навчальним планом.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу студента тривалістю не більше 54 академічних годин (18 кредитів).

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання; і використання нових знань. Основними її формами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Наукова робота – дослідження з метою одержання наукового результату.

Наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, утворена в установленому законодавством порядку, для якої наукова та (або) науково-технічна діяльність є основною.

Науковий працівник – вчений, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, відповідно до трудового договору (контракту) професійно

провадить наукову, науково-технічну, науково-організаційну, науково-педагогічну діяльність та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації у випадках, визначених законодавством.

Науковий результат – нове наукове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої наукової статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо;

Науково-організаційна діяльність – діяльність, спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності;

Науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю;

Науково-педагогічний працівник – вчений, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, відповідно до трудового договору (контракту) в університеті, академії, інституті та професійно провадить педагогічну, наукову або науково-педагогічну діяльність та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації у випадках, визначених законодавством;

Науково-технічна діяльність – наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для розв'язання технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем, основними видами якої є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки;

Національна академія наук України – вища наукова організація України, яка організує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних і гуманітарних наук, а також координує здійснення фундаментальних досліджень в наукових установах та організаціях незалежно від форм власності.

Ненормований робочий день – особливий режим робочого часу, який встановлюється для певної категорії працівників у випадках неможливості нормування трудового процесу.

Нотаріальна таємниця – сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в

тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

Нотаріат – система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Нотаріус – уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Об'єкти права інтелектуальної власності – винаходи, корисні моделі, промислові зразки; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; комп'ютерні програми; компонування (топографії) інтегральних мікросхем.

Оперативно-розшукова діяльність – система гласних і негласних пошукових, розвідувальних та контррозвідувальних заходів, що здійснюються із застосуванням оперативних та оперативно-технічних засобів.

Органи прокуратури України – становлять єдину централізовану систему, яку очолює Генеральний прокурор України, з підпорядкуванням нижчестоящих прокурорів вищестоящим; здійснюють свої повноваження на підставі додержання Конституції України та чинних на території республіки законів, незалежно від будь-яких органів державної влади, посадових осіб, а також рішень громадських об'єднань чи їх органів; захищають у межах своєї компетенції права і свободи громадян на засадах їх рівності перед законом, незалежно від національного чи соціального походження, мови, освіти, ставлення до релігії, політичних переконань, службового чи майнового стану та інших ознак; вживають заходів до усунення порушень закону, від кого б вони не виходили, поновлення порушених прав і притягнення у встановленому законом порядку до відповідальності осіб, які допустили ці порушення.

Організаційно-правова форма – форма здійснювання господарської (зокрема підприємницької) діяльності з відповідною правовою основою, яка визначає характер відносин між засновниками (учасниками), режим майнової відповідальності по зобов'язаннях підприємства (організації), порядок створення, реорганізації, ліквідації, управління, розподілу одержаних прибутків, можливі джерела фінансування діяльності тощо.

Освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

Освітня послуга – комплекс визначених законодавством, освітньою програмою та/або договором дій суб'єкта освітньої діяльності, що мають

визначену вартість та спрямовані на досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання;

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання;

Педагогічна діяльність – інтелектуальна, творча діяльність педагогічного (науково-педагогічного) працівника або самозайнятої особи у формальній та/або неформальній освіті, спрямована на навчання, виховання та розвиток особистості, її загальнокультурних, громадянських та/або професійних компетентностей.

Підприємницька діяльність – самостійна ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, здійснювана суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Післядипломна освіта – система підвищення кваліфікації осіб, котрі вже мають вищу освіту.

Правові категорії – це фундаментальні наукові поняття теорії правознавства, які виражають найбільш загальні властивості і відносини явищ правової дійсності в їх взаємозв'язках, змінах і розвитку.

Принципи юридичної деонтології – ідеї і положення, які повинні бути основними соціальними орієнтирами поведінки юриста в різних ситуаціях при здійсненні професійної діяльності. Основними принципами юридичної деонтології є принципи гуманності, законності, справедливості, істинності, толерантності, професійної сміливості.

Професіограма – повний опис особливостей певної професії, що розкриває зміст професійної праці, а також вимог, які вона ставить перед людиною. Професіограма складається на основі аналізу змісту професійної діяльності і містить у собі загальну характеристику професії і вимоги, що професія ставить до людини.

Професійна підготовка – здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю.

Професія «юрист» – вид трудової діяльності в правовій сфері суспільства, що потребує юридичних знань, умінь і навичок, необхідних для професійного виконання прав й обов'язків.

Професія – здатність виконувати подібні роботи, які вимагають від особи певної кваліфікації. Робота є статистичною одиницею, що класифікується відповідно до кваліфікації, необхідної для її виконання.

Професор – вчене звання, яке на основі рішення Вченої (наукової, науково-технічної) ради, яка діє в системі міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади або установи, присвоює спеціально уповноважений

центральної організації виконавчої влади у галузі освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Процесуальна форма – це сукупність процесуальних, забезпечених системою юридичних гарантій вимог до дій учасників процесу, спрямованих на досягнення конкретного правового результату та ін.

Рівень акредитації – рівень спроможності закладу вищої освіти певного типу проводити освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти та кваліфікації.

Робочий час – час, протягом якого працівник згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку зобов'язаний виконувати свої трудові обов'язки відповідно до законодавства, колективного та трудового договору.

Скарга – звернення з вимогою про поновлення прав і захист законних інтересів громадян, порушених діями (бездіяльністю), рішеннями державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, об'єднань громадян, посадових осіб.

Соціальна діяльність — це єдність теоретичного і матеріально-практичного процесів, які здійснюються соціальними суб'єктами з метою цілеспрямованого використання та зміни навколишнього середовища в інтересах людей.

Спеціальні методи юридичної деонтології – це методи, що використовуються безпосередньо даною юридичною наукою, їх вибір залежить від завдань, об'єкта і предмета дослідження. Основними спеціальними методами юридичної деонтології є: історичний, логічний, системний, формально-юридичний, метод аналізу і синтезу, порівняльний, статистичний, соціально-психологічний.

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Студент – особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за денною (очною), вечірньою або заочною, дистанційною формами навчання з метою здобуття певних освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівнів.

Суддя – громадянин України, який відповідно до Конституції України та закону призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Судова система України – її складають суди загальної юрисдикції та суд

конституційної юрисдикції. Суди загальної юрисдикції утворюють єдину систему судів. Єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні є Конституційний Суд України. Судова система забезпечує доступність правосуддя для кожної особи в порядку, встановленому Конституцією та законами України.

Університет – багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність.

Філія вищого навчального закладу – відокремлений структурний підрозділ, що створюється з метою забезпечення потреб у фахівцях місцевого ринку праці та наближення місця навчання студентів до їх місця проживання.

Фундаментальні наукові дослідження – наукова теоретична та (або) експериментальна діяльність, спрямована на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язку.

Функції юридичної деонтології – основні напрямки її теоретичного і практичного призначення, орієнтовані на якісне виконання юристом свого професійного обов'язку.

Функції юридичної діяльності — це відносно відокремлені, однорідні дії, спрямовані на певні сфери суспільного життя. Розрізняють дві групи функцій: загально соціальні та спеціально юридичні.

Юридична деонтологія – галузь юридичної науки і навчальна дисципліна, яка є системою знань про кодекс професійної поведінки правознавця, тобто про систему правових, політичних, психологічних, етичних, естетичних, інформаційних та інших норм-вимог, що загалом визначає соціально-правовий режим професійного спілкування юриста з колегами і клієнтами, а також про основні види юридичних професій та характер юридичної практики у співвідношенні її з наукою і освітою.

Юридична діяльність — це вид соціальної діяльності, який здійснюють юристи з використанням юридичних засобів, дотримуючись в установлених законом випадках юридичної форми з метою розв'язання різних юридичних проблем.

Юридична наука – це система спеціалізованих наукових знань, виражених у логічно взаємозалежних, формалізованих поняттях, категоріях, наукових

конструкціях, концептуально оформлених теоріях про походження та об'єктивні закономірності розвитку держави і права, їх сутність, соціальну значущість, місце і роль в суспільному житті.

Юридична освіта – частина системи спеціалізованої освіти, яка забезпечує підготовку правознавців (юристів) для роботи в державному апараті, судах, адвокатурі, народному господарстві, правоохоронних органах.

Юридична практика – це здійснювана компетентними суб'єктами юридична діяльність щодо прийняття, тлумачення і реалізації правових розпоряджень, узятя в єдності з накопиченим соціально-правовим досвідом.

Юридична справа – це життєвий випадок, який існує у вигляді окремої самостійної ситуації (наприклад, правопорушення, суперечка), яка потребує розгляду і вирішення відповідно до норм права компетентним органом.

Юридичний процес – система послідовних, взаємозалежних, урегульованих правовими (процедурними і процесуальними) нормами процесуальних дій уповноважених і зацікавлених у вирішенні юридичних справ суб'єктів (учасників процесу), спрямованих на досягнення юридичного результату.

Юридичний фах – певний вид професійно-трудової діяльності в межах професії юриста з чітко позначеними повноваженнями, що потребує конкретних правових знань, вмінь і навичок необхідного рівня і напрямку професійно-правового мислення і діяльності.

Юриспруденція – цей термін вживається в двох аспектах: як сукупність юридичних наук і як комплексне поняття, яке охоплює юридичну практику, юридичну освіту і юридичну науку (теоретична і практична юриспруденція).

Юрист – фахівець, що одержав повний набір юридичних знань, вмінь і навичок відповідно до державних стандартів освіти та володіє правом займати певні посади в різних сферах юридичної практики, тобто займатися визначеною юридичною практичною діяльністю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, Ст. 141.
2. Закон України. Про звернення громадян. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 47, ст. 256.
3. Закон України. Про судоустрій і статус суддів. Відомості Верховної Ради України, 2016, № 31, ст.545
4. Закон України. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Відомості Верховної Ради, 2013, № 27, ст. 282.
5. Закон України. Про державну службу. Відомості Верховної Ради України,

2016, № 4, ст. 43

6. Закон України. Про нотаріат. Відомості Верховної Ради України, 1993, № 39, ст. 383.

7. Гапотій В.Д. Юридична деонтологія : навчальний посібник. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2018. 146 с.

URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/4583/>

8. Петришин О.В. Юридична деонтологія : посібник для підготовки до заліків та іспитів. Харків : Право, 2018. 84 с.

URL: https://pravoizdat.com.ua/image/data/Files/456/3_Yuridichnadeon_ologija_NP_zalikiv_ispitiv_2018_vnutri.pdf

9. Сливка С.С. Юридична деонтологія : підручник. Харків : Право, 2015. 296 с.

URL: <http://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/122/1-26.pdf>

10. Ухач В.З. Юридична деонтологія і професійна етика : Навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2015. 335 с.

URL: http://dspace.tneu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/20178/1/JDPE_2015.pdf

11. Цирфа Г.О. Юридична деонтологія: Навчальний посібник. Київ : Університет Україна, 2017. 311 с.

URL: https://thelaw.at.ua/load/juridichna_literatura/juridichna_deontologija/cirfa_g_o_juridichna_deontologija_navch_posib_za_red_n_i_klimenko_k_universitet_ukrajina_2005_210_s/16-1-0-277

12. Юридична деонтологія : підручник / С.П. Погребняк, О.О. Уварова, Г.О. Христова та ін.; за заг. ред. О.В. Петришина. Харків : Право, 2014. - 248 с.

URL: <https://www.twirpx.com/file/1958262/>

Інформаційні ресурси:

1. Національна юридична бібліотека

URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html

2. Юридична деонтологія. Електронна бібліотека.

URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-157.html>

3. Юридическая деонтология, статьи по юридической деонтологии

URL: <http://yurist-online.com/uslugi/yuristam/literatura/deont/>

4. Скакун О.Ф. Деонтологія юридична. Юридична енциклопедія / ред. кол. Ю.С. Шемшученко. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. С. 70.

URL: <http://cyclop.com.ua/content/view/1037/58/1/10/#5360>

Методичні вказівки для виконання практичних та самостійних робіт з дисципліни «Юридична деонтологія та професійна етика юриста» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право».

Макарчук Віталій Володимирович

Комп'ютерний набір: В.В. Макарчук

Здано до складання Підписано до друку
Формат 60×84 Ум. друк. арк. Тираж . Зам. Ціна
Сектор оперативної поліграфії РВІКВ БНАУ 09117,
м. Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01